

A Fővárosi Ítéltábla a Hantos Ügyvédi Iroda (fél címe, ügyintéző: dr. Hantos Ádám ügyvéd) által képviselt I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe) I. rendű, kiskorú II.rendű felperes neve (uo.) II. rendű és kiskorú III.rendű felperes neve (uo.) III. rendű felpereseknek - a Szabó-Strausz Ügyvédi Iroda (fél címe, ügyintéző: dr. Szabó-Strausz Dávid ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen személyhez fűződő jogok megsértése iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2018. február 6. napján kelt 22.P.20.526/2015/50. számú ítélete ellen az alperes részéről 51. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és mellőzi az alperest 600.000 forint illeték megfizetésére kötelező rendelkezést; egyúttal megállapítja, hogy az állam által viselt kereseti illeték összege 950.000 (Kilencszázötvenezer) forint.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy - 15 napon belül - fizessen meg együttesen az I-III. rendű felpereseknek 150.000 (Százötvenezer) forint fellebbezési eljárási költséget.

A le nem rótt 1.056.600 (Egymillió-ötvenhatezer-hatszáz) forint fellebbezési és csatlakozó fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

... - az I. rendű felperes 43 éves férje, a II-III. rendű felperesek édesapja - 2012. július 2-án heveny vakbélgyulladás tünetei miatt került felvételre az alpereshez, ahol megoperálták, július 4-én hazaengedték. Másnap, a déli órákban hasi panaszai jelentkeztek, állapota romlott, ezért az esti órákban felkereste az ügyeletes orvost, aki 21 óra 30 perckor puffadt, nyomásérzékeny hasat, vastagon bevont nyelvet észlelt és írt le hányás mellett. ... hányingerről, hasfájásról panaszkodott, láza is volt. Az ügyeletes orvos hashártyagyulladás gyanúja miatt az alperesi intézménybe szállította, ahol 2012. július 5-én 22 óra 37 perckor vették át. A mentőszolgálat mentési lapja szerint a kórházba szállításakor a hasban 10-es skálán 7-es erősségű görcsös jellegű fájdalmat jelzett hányinger, hasi nyomásérzékenység mellett, a bőre verejtékes volt. Az alperes sebészetén ekkor az ügyeleti teendőket ... látta el, arra vonatkozó orvosi dokumentáció, hogy az ügyeletes orvos végzett-e és milyen jellegű vizsgálatot a betegnél, illetőleg milyen megállapítást tett, nem áll rendelkezésre. ... első, dokumentált vizsgálatára 2012. július 6-án 7 óra 34 perckor került sor, ekkor a hasa puha,

betapintható, a sebe reakciómentes volt. 9 óra 25 perckor a vérvétel alapján emelkedett süllyedés, fehérvérsejt és jelentősen emelkedett gyulladás marker érték (CRP) volt tapasztalható. A 12 óra 37 perckor végzett hasi UH vizsgálat vékonybél kacs tágulatot, fokozottan reflektáló béltartalmat jelzett. Az eredmény alapján CT vizsgálat elvégzésének szükségessége vetődött fel. A beteget éjszaka megfigyelésre bent tartották, reggel kontroll labort terveztek. Július 7-én 7 órakor hirtelen vérnyomásesés jelentkezett. Az alperes hasi CT-t tervezett, azonban a beteg vérnyomása infúzió után sem rendeződött, ezért azt elhalasztották, a beteget az intenzív osztályra helyezték. 13 óra 39-kor CT készült, amely alapján az elváltozásokat hűdések bélelzáródásként és bélmozgás leállásként diagnosztizálták. A vélemény szerint műtéti indikáció nem állt fenn. 17 órakor a CT-t újból átnézték, amikor is vastagbél daganatot véleményeztek, megkezdték a beteg műtéti előkészítését, a vérnyomás stabilizálása azonban sikertelen volt, az újraélesztés ellenére ... július 7-én 19 óra 39 perckor elhunyt. A boncjegyzőkönyv szerint a halálának oka rosszindulatú vastagbél daganat, következményes bélhűdés, általános vérmérgeződés talaján kialakult heveny keringési elégtelenség volt.

A család az I. rendű felperes szüleivel együtt egy családi házban élt, állatokat tartottak. ... a háztartási munkákban és a kerti teendőiben, valamint az I. rendű felperes szüleinek az orvoshoz történő szállításában is részt vett. Az I. rendű felperes és férje váltott műszakban dolgoztak annak érdekében, hogy az ekkor 4 és 7 éves II-III. rendű felpereseket megfelelően el tudják látni. Az I-III. rendű felpereseket ... elvesztése érzelmileg erősen megviselte. Az I. rendű felperes újabb párkapcsolat kialakítására nem készült fel, gyerekeiért fokozottan aggódik, szorong. A II-III. rendű felperesek édesapjuk halálát részben dolgozták fel. A II. rendű felperest megviseli, ha az iskolában apákról beszélnek, hangulata labilis, negatív színezetű. A III. rendű felperes fokozottan szorongó, enyhe depresszív tüneteket mutat. Realitás kontrollja megtartott ugyan, de rendkívül erős, mágikus gyermeki vágyakozás jellemzi, hogy az édesapja visszajöjjön a földre.

... a halálát megelőzően fegyveres biztonsági őrként dolgozott, a TB járulékok levonásával a halálát megelőző egy évben átlagosan havi bruttó 203.331 forintot kapott munkabéreként. A család összjövedelme ... halálát követően megközelítően havi 110.000 forinttal csökkent.

A ... Rendőr-kapitányság a ... halála ügyében ismeretlen tettes ellen foglalkozás körében elkövetett halált okozó veszélyeztetés vétsége miatt folytatott nyomozást jogerősen - bűncselekmény hiányában - megszüntette.

Az I-III. rendű felperesek keresetükben annak megállapítását kérték, hogy az alperes megsértette az egészséghez, a testi épséghez, a teljes egészséges családban éléshez való jogukat azzal, hogy az elhunyt ellátása során nem az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 77. § (3) bekezdésében foglalt elvárható gondossággal, illetőleg a szakmai szabályok és irányelvek megtartásával járt el. Ezen túlmenően az alperest kérték az I-III. rendű felperesek nem vagyoni kára, illetőleg a különböző címenek érvényesített vagyoni kára megfizetésére is kötelezni.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Vitatta a kereset jogalapját és annak összecszerűségét is.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította: az alperes azzal a magatartásával, hogy ... 2012. július 5-től július 7-ig történt kórházi ellátása során nem az Eütv.-ben megfogalmazott elvárható gondossággal, illetve a szakmai szabályok és irányelvek betartásával járt el, megsértette az I-III. rendű felpereseknek a teljes, egységes családban éléshez, az egészséghez, a testi épséghez fűződő jogait. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperes részére 3.000.000 forint, a II-III.

rendű felperesek részére személyenként 3.500.000 forint nem vagyoni kártérítést és ennek 2012. július 7-től a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát, továbbá az I. rendű felperes részére temetési költség címén 300.000 forint tőkét és ennek 2012. július 7-től a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát, 2012. július 7-től 2018. február 28-ig lejárt 2.010.000 forint költségpótló járadékot és ennek 2015. szeptember 1-től 2018. február 28-ig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát, valamint 2018. március 1-től havi 30.000 forint költségpótló járadékot. Az alperest a II-III. rendű felperesek részére 2012. július 7. és 2014. december 31. közötti időre személyenként 80.364 forint tartást pótló járadék és ennek 2013. július 3-tól a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamata, a 2015. január 1. és 2018. február 28. közötti időre személyenként 75.316 forint tartást pótló járadék és ennek 2017. július 1-től a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamata, míg 2018. március 1-től személyenként havi 1.982 forint tartást pótló járadék megfizetésére kötelezte. Egyebekben a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I-III. rendű felperesek részére egyetemlegesen 500.000 forint perköltséget, az állam javára 600.000 forint illetéket, valamint a Budapest Környéki Törvényszék Gazdasági Hivatala részére 280.000 forint szakértői díjat. Rendelkezése szerint a felperesek személyes költségmentessége folytán le nem rótt 350.000 forint illetéket az állam, egyéb költségeiket a felek maguk viselik.

Az elsőfokú bíróság a perben kirendelt igazságügyi szakértő véleménye alapján úgy foglalt állást, hogy az alperes a heveny vakbélgyulladás miatti ellátást a szakmai szabályok megtartásával és az elvárható gondossággal végezte. A kirendelt szakértő megállapításait elfogadva ugyanakkor az alperes terhére róta, hogy a rendelkezésre álló iratokból nem tűnik ki teljeskörűen ... július 5-éről 6-ára virradó állapota. Az elhunytnak a mentő szállítás idején, július 5-én 21 óra 30 perckor kifejezett hasi panaszai voltak, ennek ellenére a másnap reggeli észlelésig - amely puha, betapintható hasat rögzített - eltelt kilenc órában dokumentáció nem készült. Az elsőfokú bíróság a dokumentáció hiányával szemben az ügyeletes orvos tanúvallomása alapján nem fogadta el bizonyított ténynek azt, hogy a beteg megvizsgálása az ismételt kórházi felvételekor július 5-én este valóban megtörtént. Kiemelte: téves az az alperesi állítás, miszerint a CT elvégzésének indokoltsága nem merült fel, nem a tumor esetleges gyanúja indokolta volna annak elvégzését, hanem a július 6-án a reggeli órákban jelentkező rosszullet, vérnyomásesés, a 9 óra 25 perckor értékelt labor paraméterek, valamint a 12 óra 37 perckor végzett ultrahangvizsgálat eredményei, illetőleg a július 7-ei reggeli vérnyomásesés, valamint a rosszullet. Az elsőfokú bíróság ezen túlmenően az alperesnek felróható késedelemként értékelte, hogy bár július 7-én 13 óra 39 perckor az elvégzett CT vizsgálat képi dokumentációja rendelkezésre állt, tartalmazta a döntéshez szükséges valamennyi releváns információt, annak kiértékeléséig azonban több mint három óra eltelt, holott a bélműködési zavar korábbi felismerése, a műtéti beavatkozás elvégzése növelhette volna a beteg élete megmentésének esélyét. A szakértő véleménye alapján utalt arra, hogy a halálhoz közvetlenül vezető szeptikus állapotot a béltágulat eredményezte, amelyet ha korábban felismernek, és a beteget ennek megfelelően megoperálják, akkor ... lett volna esélye a túlélésre. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint, mivel a boncjegyzőkönyv nem jelzett nyirokcsomó áttétet és a szakértői vélemény szerint az ötéves túlélési esély áttét nélküli vastagbél daganatos betegek esetében 72 és 84% közötti, ez a túlélési esély nem minősül csekély mértékűnek.

Az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kárigények kapcsán értékelte, hogy a kirendelt pszichológus szakértő véleménye szerint az I-III. rendű felperesek a családtagjuk elvesztését csak részben tudták feldolgozni, mindhármuk pszichés állapota hátrányosan változott. Az I. rendű felperes javára 3.000.000 forintot, míg a II-III. rendű felperesek részére személyenként 3.500.000 forintot alkalmasnak az őket ért nem vagyoni hátrányok hozzávetőleges kiegyensúlyozására. A vagyoni igények körében az elsőfokú bíróság megalapozottnak ítélte az I. rendű felperesnek a temetési

költség címén előterjesztett követelését. Az elsőfokú bíróság a háztartási kisegítés, kerti kisegítés, illetőleg nevelési többletköltség címén felszámított járadék összegét havi 30.000 forint erejéig tartotta az alperesre áthárítható és indokolt költségnek. Az elsőfokú bíróság a felperesek igényét a tartást pótló járadék jogalapja és összegszerűsége tekintetében is megalapozottnak ítélte, és e szerint marasztalta az alperest.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen annak megváltoztatásával a kereset elutasítását kérve. Másodlagosan valamennyi kártétel tekintetében a kártérítés összegét 90%-kal kérte mérsékelni, figyelemmel a perbeli műtétet érintő csekély túlélési esélyre. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem fogadta el bizonyított tényként azt, hogy a beteg megvizsgálása már 2012. július 5-én megtörtént, holott ennek tényét az alperes a szabad bizonyítás rendszerében ... tanú vallomásával megfelelően igazolta. Ezen túlmenően az I. rendű felperes is akként nyilatkozott, hogy a július 5-ei esti alkalommal az ő jelenlétében volt orvosi vizsgálat, csak annak részleteire nem emlékezett. Kifogásolta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság úgy foglalt állást, hogy sebészeti vizsgálat elvégzésére 2012. július 6-án sem került sor, pedig e nap reggelén a sebész hasi státuszt rögzített, a szakértő is megerősítette, hogy július 6-án volt fizikális vizsgálat és dokumentált sebész-beteg találkozás. Kiemelte: nem tudható, hogy a szakértő mit ért azon fikció alatt, hogy a 6-ai sebészeti vizsgálat észlelhetett volna olyan tünetet, amely alapján már ekkor sor kerülhetett volna CT vizsgálatra, ugyanis a sebész vizsgálat ... tanúvallomása alapján többször is megtörtént 6-án, ami ekkor még nem vetette fel a CT szükségességét. A szakértő ezen válasza nem értékelhető, ugyanis az tévesen megállapított tényből vezet le fiktív következtetést. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság megállapításával szemben a CT kiértékelésére azonnal, késedelem nélkül sor került. A késedelem nem azonos azzal, hogy az alperes nem azonnal jutott az objektív, helyes, végleges orvosi következtetésre, ugyanis csak a boncolás ismeretében utólag megismert tények alapján tartotta az elsőfokú bíróság felrúgóhatónak az alperes mulasztását, amellyel gyakorlatilag eredményfelelősséget telepített az alperesre. Kifogásolta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt a szakértői megállapítást, miszerint a túlélési esély sem a július 7-ei, sem a június 6-ai műtét esetén nem számszerűsíthető, de az mindenképpen csekély mértékű lett volna, másként fogalmazva vélelmezhető, hogy alperesi mulasztás hiányában sem volt valós, értékelhető esélye ... a túlélésre. Az elsőfokú bíróság tévesen tulajdonított jelentőséget az öt éves statisztikai adatoknak, a konkrét esetben ugyanis kizárólag annak van relevanciája, hogy a beteg a konkrét műtétet milyen eséllyel élhette volna túl, márpedig utóbbira a szakértő egyértelműen és következetesen a csekély jelzőt alkalmazta. Állítása szerint ezért a kárfelelősség releváns oki eleme hiányzik, a felperesek kárigénye alaptalan. Amennyiben az alperes felelőssége mégis fennállna, úgy a nem vagyoni kártérítés összegének arányban kell állnia a konkrét műtetre vonatkozó csekély túlélési eséllyel. A vagyoni kárigényeket elsődlegesen jogalap hiányában, másodlagosan bizonyítatlanság okán kérte elutasítani. Sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság jövedelempótló kártérítésnek tekintette a tartást pótló járadékot. A tartásdíj álláspontja szerint nem jövedelem, annak bruttó összegben történő figyelembevétele nem jogszerű.

Az I-III. rendű felperesek csatlakozó fellebbezésükben az I., II., III. rendű felperesek részére megítélt nem vagyoni kártérítést kérték felemelni az I. rendű felperes esetében 4.000.000 forintra, míg a II. és a III. rendű felperesek javára személyenként 5.500.000 forintra. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság nem mérlegelte helyesen a nem vagyoni kártérítés alapjául szolgáló tényeket és bizonyítékokat, a megítélt kártérítési összegek a bírói gyakorlat alapján nem tükrözik az általuk elszenvedett személyiségi jogsérelmet, és a bekövetkezett életminőség változást sem.

Az I-III. rendű felperesek fellebbezési ellenkérelme a saját csatlakozó fellebbezésükben foglaltakon túl az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult.

Az elsőfokú bíróság ítéletének jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla teljes terjedelmében felülbírált [a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (régi Pp.) 228. § (4) bekezdés].

Az alperes fellebbezése a per főtárgya tekintetében nem, csupán az illeték megfizetésére kötelező rendelkezés tekintetében megalapozott. Az I-III. rendű felperesek csatlakozó fellebbezése megalapozatlan.

Az I-III. rendű felperesek hozzátartozójuk alperes által végzett egészségügyi ellátásával összefüggésben bekövetkezett halála miatt egyrészt személyiségi jogaik megsértésének megállapítását kérték, másrészt vagyoni és nem vagyoni kártérítést igényeltek az alperestől. A két kereseti kérelem annyiban összefügg, hogy a nem vagyoni kártérítés a személyiségi jogsértésnek a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 84. § (1) bekezdés e) pontjában szabályozott szubjektív szankciója, amelynek az alkalmazására csak abban az esetben kerülhet sor, amennyiben a személyiségi jogsértés objektív szankciójaként a régi Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pontja szerint megállapítható a személyiségi jogsértés megtörténte. Ebben az esetben a sérelmet szenvedő fél kártérítési követelését a polgári jogi felelősség szabályai szerint kell elbírálni.

A kártérítési keresetet arra is figyelemmel kell elbírálni, hogy az I-III. rendű felperesek hozzátartozója, valamint az alperesi egészségügyi intézmény között - társadalombiztosítási elemekkel is átszőtt -, a megbízási és a vállalkozási szerződés jellemzőit magában foglaló polgári jogi jogviszony jött létre, amelynek megszegése - hibás teljesítése - esetén az alkalmazandó kártérítési jogkövetkezmény feltételeit a káresemény bekövetkeztekor hatályban volt régi Ptk. 318. § (1) bekezdése alapján érvényesülő régi Ptk. 339. § (1) bekezdése tartalmazza. A polgári jogi kártérítési felelősség általános feltételei közül - a régi Pp. 164. § (1) bekezdése szerint - károsultnak kell bizonyítania, hogy a károkozó jogellenes magatartásával okozati összefüggésben kára keletkezett, ugyanakkor a károkozó kimentheti magát annak bizonyításával, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Az adott helyzetben - egészségügyi intézménytől - általában elvárható magatartás tartalmát az Eütv. káresemény idején hatályos 77. § (3) bekezdése szerinti gondossági mérce - vagyis az ellátásban résztvevőktől elvárható gondosság - tölti ki. A hivatkozott jogszabályi rendelkezésekből következően az I-III. felpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy hozzátartozójuk halála az alperes jogellenes magatartásával okozati összefüggésben következett be. Az alperes a kártérítő felelősség alól azzal mentheti ki magát, ha bizonyítja, hogy az Eütv. 77. § (3) bekezdése szerint az ellátásában résztvevőktől elvárható gondossággal, valamint a szakmai és etikai szabályok, illetve irányelvek betartásával járt el.

Az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásához szükséges mértékben a tényállást feltárta, és a bizonyítékok alapján, a helytállóan felhívott jogszabályok helyes alkalmazásával határozott az alperessel szemben érvényesített jog fennállásáról, illetőleg a vagyoni és a nem vagyoni kártérítés összegéről, azonban az illetékmentes alperest tévesen kötelezte a le nem rótt kereseti illeték megfizetésére.

A Fővárosi Ítéltábla előrebocsátja, hogy az elsőfokú bíróság álláspontjával megegyezően okszerűen az állapítható meg, hogy az alperes eljárása nem felelt meg a gyógyító orvostól az Eütv. 77. § (3) bekezdése szerint elvárható gondossági mércének: az alperes a kellő gondosságot elmulasztva, felróhatóan okozta az I-III. rendű felperesek kárát.

Következetes a bírói gyakorlat abban, hogy önmagában a dokumentáció vezetése terén megvalósuló

felróható magatartás nem teszi lehetővé az alperest terhelő kártérítő felelősség megállapítását, az Eütv. 136. §-ában előírt dokumentációs kötelezettség megsértése önmagában nem minősül a kártérítési felelősséget megalapozó mulasztásnak, de annak eljárásjogi jogkövetkezményeként a bizonyítási teher szabályának megfelelően a felróhatósággal összefüggő lényeges tény bizonyítatlanságát az egészségügyi szolgáltató terhére kell értékelni. Kétségtelen tény, hogy az alperesi kórházba 2012. július 5-én akut hasi panaszokkal visszaszállított ... állapotából eredő, a felvételét követő sürgős sebészeti vizsgálatáról semmilyen dokumentáció nem áll rendelkezésre. Az elsőfokú bíróság helytállóan foglalt állást úgy, hogy - a régi Pp.-ben szabályozott szabad bizonyítási rendszerében - sem az ügyeletes orvos tanúként tett vallomása, sem az ügyeletes ápolónők tanúvallomása nem alkalmas arra, hogy a dokumentáció hiányával szemben igazolja a vizsgálat megtörténtét. Az elsőfokú bíróság ezért a régi Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően elvégzett mérlegelése alapján nem juthatott más okszerű következtetésre, mint arra, miszerint nem bizonyított, hogy az alperes orvosa 2012. július 5-én megvizsgálta ...; a beteg állapota egészen a másnap reggel 7 óra 34 perckor történt fizikális vizsgálatig nem követhető nyomon.

Az alperes fellebbezési érvelésével szemben az elsőfokú bíróság abban a kérdésben is helytállóan foglalt állást, hogy ... sebészeti szakorvosi vizsgálatára 2012. július 6-án sem került sor, holott a vizsgálat során észlelhettek volna olyan tünetet, amely felvethette volna a CT vizsgálat elvégzésének szükségességét. Kétségtelen, hogy július 6-án reggel sor került fizikális vizsgálatra, illetőleg dokumentált sebész-beteg találkozásra, ez utóbbi azonban - az alperes állításával szemben - a szakértő véleménye szerint sem feleltethető meg a sebészi szakorvosi vizsgálatnak (18. sorszámú szakvélemény 24. oldal 5. pont, 43. számú szakvélemény kiegészítés 5. oldal).

A sürgős hasi CT vizsgálat elmaradása 2012. július 6-án, illetőleg július 7-én reggel ugyancsak az alperes terhére róható, a szakértő ugyanis egyértelműen kifejtette, hogy ekkor a vizsgálatot nem a tumor gyanúja, hanem a július 6-án reggel mért laborparaméterek, valamint a 12 óra 37 perckor elvégzett UH vizsgálat eredménye, illetőleg a másnap reggeli vérnyomásmérés, rosszullet indokolta volna. Nem tévedett az elsőfokú bíróság akkor sem, amikor úgy foglalt állást, hogy az alperes a CT vizsgálat eredményének kiértékelésével is késlekedett. Az alperes fellebbezésben tett állításával szemben nincs szó arról, hogy a boncolás során utólag megismert tények ismeretében az elsőfokú bíróság eredményfelelősséget telepített az alperesre, ugyanis a szakértő e tekintetben is kétségmentes megállapítása szerint (36. sorszámú szakvélemény kiegészítés 3. oldal), a 2012. július 7-én 13 óra 39 perckor elkészült CT felvétel 17 órakor történő átnézését indokoló releváns információk már 13 óra 39 perckor rendelkezésre álltak. Felróható ezért az alperesnek, hogy a beteg vastagbél daganatát nem ismerte fel ekkor, és csak 17 óra után állította fel a műtét indikációját.

A szóban is kiegészített szakértői vélemény alapján alappal nem vitatható, hogy ... bélműködési zavarának korábbi felismerése, a műtéti beavatkozás korábbi elvégzése növelte volna a beteg élete megmentésének esélyét, az elvégzett vizsgálatok eredménye, illetőleg a szükséges, de el nem végzett vizsgálatok a valóságosnál akár 1 nappal korábbi diagnózist is megalapozhattak volna, jóval alacsonyabb fokú műtéti kockázattal (36. sorszámú szakvélemény kiegészítés 4. oldal). Kétségtelen, hogy az esély mértéke sem a július 6-ai, sem a július 7-ei műtét esetére nem számszerűsíthető, az csekély mértékű lett volna, azt azonban az idő előrehaladta tovább csökkentette, július 7-én kora délután a beteg már csak extrém fokú műtéti kockázattal lett volna megoperálható. Ez azonban az alperes fellebbezési érvelésével szemben nem azt jelenti, hogy ... nem volt valós, értékelhető esélye a túlélésre, hanem éppen azt, hogy ... valós, értékelhető esélye volt a túlélésre, de annak mértéke csekély volt.

Amint arra a Fővárosi Ítéltábla már korábban utalt, ha van orvosi hiba, az egészségügyi szolgáltató

csak annak bizonyításával mentesülhet a felelősség alól, hogy a hiba nélkül sem maradt volna esély a gyógyulásra. Az adott esetben az alperes ezt a bizonyítási kötelezettségét nem teljesítette, és a bizonyítatlanság következményeit - az elsőfokú bíróság által helyesen telepített bizonyítási tehernek megfelelően - neki kellett viselnie. A Fővárosi Ítéltábla utal arra is, hogy nem fogadható el az az álláspont, hogy az alperes felróható magatartásával oksági kapcsolatban a túlélésre való esély elvesztése, csökkenése áll kárként, és nem ... halála. A kártérítési kötelezettség terjedelmére sem lehet kihatása annak, hogy a felelősség a túlélési esély elvesztésén, csökkenésén úgy alapul, hogy ahhoz kötődően a halál bekövetkezett. A nem vagyoni kárigényt nem önmagában a túlélési esély elvesztése, csökkenése alapozza meg, hanem az a személyiségi jogsértés, ami a beteg halálával bekövetkezett.

Az I-III. rendű felperesek személyhez fűződő jogaik megsértése folytán léptek fel nem vagyoni kártérítésre irányuló igénnyel [régi Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja]. Az I. rendű felperes személyes meghallgatása, és az aggálytalan igazságügyi pszichológusi orvosszakértői vélemény alapján nem fér kétség ahhoz, hogy az I. rendű felperes férjének, a II-III. rendű felperesek édesapjának meglehetősen fiatalon, 43 évesen bekövetkezett halála miatt a I-III. rendű felpereseknek nem csak az egységes családban való éléshez fűződő személyiségi joguk, hanem valamennyiük lelki egészséghez fűződő személyiségi joga is sérelmet szenvedett [régi Ptk. 76. §], személyiségük, lelki állapotuk a káreseményt követően negatív irányban változott. A perben feltárt adatok is alátámasztják azt a köztudomású tény, hogy a gyermekek számára súlyos nem vagyoni hátrányt okoz, amennyiben életüket gyakorlatilag teljes egészében - hiszen a II. rendű felperes 4, míg a III. rendű felperes 7 éves korában maradt félárván - édesapjuk szeretete, gondoskodása nélkül kell leélniük.

A nem vagyoni kártérítés összegét olyan módon kell megállapítani, hogy az alkalmas legyen a károsultat ért nem vagyoni hátrány kiküszöbölésére. Az elsőfokú bíróság helyes szempontok alapján határozta meg az I-III. rendű felpereseket megillető nem vagyoni kártérítés összegét is. A nem vagyoni kártérítés összegének a meghatározásakor számba vette mindazokat a hátrányokat, amelyeket ... halála folytán a hozzátartozóinak el kellett viselnie. Az elsőfokú bíróság mindehhez képest a személyi sérelem súlyát, következményeit és a károsodáskor - 2012-ben - fennálló ár- és értékviszonyokat, valamint a más hasonló jellegű ügyekben folytatott gyakorlatot alapul véve, az I-III. rendű felperesek javára megítélt nem vagyoni kártérítés összegét nem állapította sem eltúlzottan magas, sem eltúlzottan alacsony összegben. A fellebbezésben, illetőleg a csatlakozó fellebbezésben hivatkozott indokok és érvek nem szolgáltattak kellő alappal a részükre megítélt nem vagyoni kártérítés tekintetében az elsőfokú bíróság - mérlegelésen alapuló - döntése felülmérlegelésére, a nem vagyoni kártérítés összegének megváltoztatására.

A vagyoni kártérítés körében az I. rendű felperes eleve nem lépett fel kirívóan túlzónak mutakozó igénnyel, a kereset csak részben volt eredményes, mivel az elsőfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelése alapján kismértékben ugyan, de elutasította azt. A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a vagyoni kártérítést alkotó tételek összegét helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, döntésének a megváltoztatására e tekintetben sem volt indok.

A temetési költség összegét - amint arra az elsőfokú bíróság is helytállóan utalt - a közjegyzői okirat megfelelően alátámasztja, az a köztudomással sem áll ellentétben. A háztartási, kerti kisegítéssel, illetőleg a gyermekek nevelésével kapcsolatban felmerült többletköltségek nem mérsékelhetőek azon az alapon, hogy e károk nem merültek fel. A férje halála miatt az I. rendű felperes kénytelen elvégezni azokat a munkákat, amelyeket korábban a férje végzett a háztartásban, a kertben, illetőleg a gyermekek nevelésében is próbálja pótolni az apa szerepét. A közeli hozzátartozói kapcsolat

ellenére a házastársak - a töretlen bírói gyakorlatnak megfelelően - igényt tarthatnak a többlettevékenység miatt - munka- és időigényességéhez mérten - költségeik megtérítésére. Az adott esetben az irányadó ár- és értékviszonyok tükrében az e címeken megítélt havi 30.000 forint nem mutatkozik túlzónak, így annak csökkentésére nem volt indok.

Az alperes fellebbezése a tartást pótló járadék jogalapjának vitatásán túl, az összecszerűség tekintetében nem tartalmazott határozott fellebbezési kérelmet, nem vezette le pontosan, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását ebben a tekintetben milyen okból és mennyiben kívánja [rég. Pp. 235. § (1) bekezdés]. Önmagában, pontos számszaki levezetés hiányában, az arra történt hivatkozás, hogy a tartást pótló járadék bruttó összegben történt számbavétele nem jogszerű, nem indokolta az elsőfokú ítélet megváltoztatását.

Az Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontja szerint teljes személyes illetékmentességben részesülő alperes a le nem rótt kereseti illeték megfizetésére nem kötelezhető. A Fővárosi Ítéltábla ezért az illetékfizetési kötelezettségét mellőzte, és úgy rendelkezett, hogy a le nem rótt kereseti illetéket az Itv. 74. § (3) bekezdése szerint irányadó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján teljes egészében az állam viseli.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - a rég. Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében a per fő tárgya tekintetében - utalva helyes indokaira is - helybenhagyta, míg az alperes illetékfizetési kötelezettsége tekintetében megváltoztatta.

Sem az alperes fellebbezése a per fő tárgya tekintetében, sem az I-III. rendű felperesek csatlakozó fellebbezése nem vezetett eredményre, a Fővárosi Ítéltábla ezért a másodfokú eljárásban kialakult nagyobb arányú pervesztességére tekintettel a rég. Pp. 81. § (1) bekezdése alapján az alperest kötelezte az I-III. rendű felperesek részére, jogi képviselőjük ellátásáért a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései szerint megállapított ügyvédi munkadíjból álló fellebbezési eljárási költség megfizetésére, míg a fellebbezési és a csatlakozó fellebbezési eljárási illetéket az I-III. rendű felperesek személyes költségmentességére, illetőleg az alperes illetékmentességére figyelemmel, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2018. szeptember 5.

. Sággy Mária s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kincses Attila s.k.
előadó bíró

Dr. Csányi Terézia Katalin s.k.
bíró